

Notni arhiv Ženskega pevskega zbora Milko Škoberne Jesenice v knjižnici na Glasbeni šoli Jesenice

*Music archive of the Milko Škoberne Women's Choir Jesenice
located at the Music School Jesenice*

Nina Jamar

Oddano: 8. 4. 2023 – Sprejeto: 13. 6. 2023

1.04 Strokovni članek
1.04 Professional article

UDK 930.253:78.087.682

DOI: <https://doi.org/10.55741/knj.67.1-2.6>

Izvleček

Namen: Namen članka je opisati, kako smo v knjižnici na Glasbeni šoli Jesenice obdelali notni arhiv Ženskega pevskega zbora Milko Škoberne Jesenice.

Metodologija/pristop: Če želimo obdelati neko zapuščino, potem moramo najprej nekaj vedeti o sami zapuščini (osebi, zboru ipd.). V našem primeru je to Ženski pevski zbor Milko Škoberne Jesenice. Zato smo se odločili, da bomo v prvem delu popisali zgodovino zbora. Podatke o delovanju zbora smo poiskali v lokalnih glasilih, obrnili smo se tudi na pevke, ki so prepevale v Ženskem pevskem zboru Milko Škoberne Jesenice, in z njimi opravili telefonske intervjuje. V drugem delu pa gre za kronološki prikaz obdelave notnega arhiva v knjižnici na Glasbeni šoli Jesenice.

Rezultati: Rezultat prvega dela je kratka zgodovina zbora. Rezultat drugega dela pa je zbirni zapis za notni arhiv Ženskega pevskega zbora Milko Škoberne Jesenice ter popis zaloge v sistemu COBISS.

Omejitve raziskave: Prvo omejitev je predstavljajo dejstvo, da Ženski pevski zbor Milko Škoberne Jesenice ne deluje več. Drugo omejitev je predstavljalo dejstvo, da z obdelavo zapuščin in izdelavo zbirnih bibliografskih zapisov nismo imeli izkušenj.

Izvirnost/uporabnost raziskave: Z raziskavo smo želeli na enem mestu zbrati podatke o Ženskem pevskem zboru Milko Škoberne Jesenice in s tem predstaviti posebno zbirko,

ki je del knjižnične zbirke na Glasbeni šoli Jesenice. Želeli smo tudi prikazati, kako lahko podatke o tovrstni posebni zbirki vnesemo v sistem COBISS kot primer za nadaljnje delo na tem področju.

Ključne besede: šolske knjižnice, glasbene knjižnice, zapuščine, notne zapuščine, pevski zbori

Abstract

Purpose: The purpose of the article was to describe how the legacy of Woman's Choir Milko Škoberne Jesenice was processed in the library of Music School Jesenice.

Methodology/approach: If we want to process a legacy, then we must first know as much as possible about the legacy itself. Therefore, in the first part we described the history of Women's Choir Milko Škoberne Jesenice. We collected the data about the choir in local newspapers and also some former choir singers helped us to obtain the data through the telephone interviews. In the second part of the research the chronological presentation of the processing of the legacy of Woman's Choir Milko Škoberne Jesenice is described.

Results: The result of the first part is a short history of the choir. The result of the second part is a collective bibliographic record for the legacy of Woman's Choir Milko Škoberne Jesenice in the system COBISS.

Research limitation: The first limitation presented the fact that the choir no longer exists. The second limitation presented the fact that we had no experience regarding collective bibliographic records.

Originality/practical implications: We wanted to collect the data about Woman's Choir Milko Škoberne from Jesenice in one place and to present this special collection that is a part of library collection. We also wanted to show how data on such a special collection can be entered in system COBISS as an example for future work in this area.

Key words: school libraries, music libraries, legacies, musical legacies, choirs

1 Uvod

Namen članka je opisati, kako smo v knjižnici na Glasbeni šoli Jesenice obdelali notni arhiv Ženskega pevskega zbora Milko Škoberne Jesenice (v nadaljevanju ŽPMŠJ). Pevski zbor je deloval od leta 1968 do leta 2012. Notni arhiv ŽPMŠJ smo v knjižnico prejeli leta 2006. Sestavljajo ga skladbe, ki jih je zbor prepeval v približno tridesetih letih svojega delovanja. Zadnjih deset let se notni arhiv ŽPMŠJ ni več urejal. Ko smo gradivo prejeli, smo ga najprej uredili po naslovih skladb in vpisali v računalniški program WinKnj. Vseh skladb je bilo 522. Leta 2009 smo v knjižnici na Glasbeni šoli Jesenice začeli z vnosom gradiva v sistem COBISS, kar je pomenilo, da smo z vnosom knjižničnega gradiva v računalniški program

začeli od začetka. Program WinKnj smo konec leta 2012 prenehali uporabljati. Od vsega knjižničnega gradiva v knjižnici na Glasbeni šoli Jesenice nam je konec leta 2020 za vnos v sistem COBISS ostalo samo še gradivo ŽPMŠJ. Zato smo si ponovno zastavili vprašanje, na kakšen način to gradivo obdelati. Tokrat v sistemu COBISS. Postopek vnosa bo opisan v nadaljevanju prispevka.

Šolska knjižnica na Glasbeni šoli Jesenice se že od začetka delovanja leta 2003 trudi, da bi posegla tudi na področje domoznanstva. Želja je ohraniti spomin na bogato glasbeno dogajanje v občinah, ki jih pokriva. Gre za občine Jesenice, Kranjska Gora in Žirovnica. Glede na to, da je matična enota Glasbene šole Jesenice na Jesenicah in so Jesenice tudi največja izmed vseh treh omenjenih občin, je seveda glavna dogajanja povezana z Jesenicami. Knjižnica sodeluje pri izdajanju zbornikov Glasbene šole Jesenice ob njenih obletnicah, sodeluje pri izdajanju šolskega glasila Notko ter hrani foto in avdio-vizualno gradivo, ki nastaja na koncertih in drugih prireditvah v sklopu Glasbene šole Jesenice. S tem skrbi, da se ohranja spomin na vse, kar se dogaja na Glasbeni šoli Jesenice in na njeno zgodovino. V sodelovanju z Občinsko knjižnico Jesenice se podatki o znanih glasbenikih z gornjesavskega področja vnašajo tudi na portal Obrazi slovenskih pokrajin (www.obrazislovenskihpokrajin.si). Na Obraze slovenskih pokrajin so bili tako vneseni že podatki o približno tridesetih osebnostih, ki so zaznamovale glasbeno življenje na območju treh občin, na katerih deluje Glasbena šola Jesenice. Intervjuji z znanimi osebnostmi s področja glasbe z gornjesavskega področja se objavljajo tudi v šolskem glasilu Notko. Zaradi želje po ohranjanju spomina na pestro glasbeno dogajanje na Jesenicah in okolici smo bili zato na Glasbeni šoli Jesenice in še posebej v knjižnici, ki deluje na njej, veseli daru ŽPMŠJ.

Notni arhiv ŽPMŠJ predstavlja posebno zbirko knjižničnega gradiva v knjižnici na Glasbeni šoli Jesenice, ki je domoznanske narave. V sistemu COBISS imamo v knjižnici na Glasbeni šoli Jesenice sicer vpisanih 6132 enot knjižničnega gradiva, od tega 40 (0,6 %) enot predstavlja notni arhiv ŽPMŠJ. Notni arhiv ŽPMŠJ ima tudi svojo interno oznako (pz – pevski zbor Milko Škoberne). Za to smo se odločili že leta 2009, ko smo z IZUM-om podpisali zapisnik o zalogi za knjižnico na Glasbeni šoli Jesenice. Želeli smo namreč, da bi bil notni arhiv ŽPMŠJ postavljen skupaj in ločeno od ostalega gradiva kot posebna zbirka. Iz podatkov je razvidno, da notno gradivo ŽPMŠJ predstavlja majhen, a pomemben del knjižničnega gradiva v knjižnici na Glasbeni šoli Jesenice. Predstavljal pa je tudi poseben izziv za obdelavo.

2 Teoretična izhodišča

Knjižnično gradivo, ki ga opisujemo, je domoznansko. Zbor je deloval na Jesenicah in je bil sestavljen iz pevk, ki so prihajale iz Jesenic ali okolice. Goropevšek (1995, str. 62) navaja, da domoznanstvo v knjižnici pomeni posebno dejavnost, ki obsega zbiranje, obdelovanje in hranjenje knjižničnega gradiva, vezanega na območje, ki ga knjižnica s svojo celotno dejavnostjo pokriva. Tako gradivo je v knjižnicah smotrno zbrati v posebnih zbirkah (domoznanski oddelki), kjer je analitično obdelano in tako uporabniku ponujeno kot domoznanska informacija. V šolski knjižnici na Glasbeni šoli Jesenice ne moremo imeti posebnega domoznanskega oddelka, lahko pa imamo majhno posebno zbirko.

Zapisali smo, da smo želeli, da bi bil notni arhiv ŽPMŠJ postavljen skupaj in ločeno od ostalega knjižničnega gradiva kot posebna zbirka.

Posebna zbirka je zbirka knjižničnega gradiva, ki obravnava posebno temo (lokalno zgodovino, znamenitosti, osebnosti itd.) ali pa je gradivo zbrano na osnovi formalnih značilnosti (slikovno, kartografsko, rokopisno gradivo). Publikacije, uvrščene vanjo, naj bi bile posebej označene. Primeri za posebno zbirko so npr. domoznanska zbirka, glasbena zbirka, zbirka rokopisnega gradiva (Statistični vprašalnik za knjižnice: definicije statističnih spremenljivk, 2021). V našem primeru gre za neko temo, ki jo predstavlja posebna zbirka (notno gradivo za zборе).

Posebnim domoznanskim zbirkam je bil posvečen 6. festival domoznanstva (Posebne domoznanske zbirke, 2020), ki ga je organizirala Mestna knjižnica Kranj. Kot je ob koncu festivala domoznanstva poudarila gospa Jana Bešter iz Mestne knjižnice Kranj, je le-ta potekal v posebnem letu, namenjen je bil posebnim domoznanskim zbirkam in potekal je na poseben način (virtualno). Na njem je gospa Marjeta Šušterčič (Posebne domoznanske zbirke, 2020, str. 33–38) iz Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani (NUK) prvič spregovorila tudi o bibliografski obdelavi rokopisnega gradiva in zapuščinskih fondov v sistemu COBISS ter nastajanju pravil za bibliografsko obdelavo tega gradiva. V NUK-u je bila namreč ustanovljena skupina za pripravo osnutka pravil za bibliografsko obdelavo rokopisnega gradiva in zapuščinskih fondov v slovenskih knjižnicah v sistemu COBISS. Pravila bibliografske obdelave je nato delovna skupina leta 2021 tudi objavila (Rokopisno gradivo, zapuščinski fondi in tvorjene zbirke, 2021).

Bibliografski obdelavi rokopisnega gradiva in zapuščinskih zbirk je bilo namenjeno že delovno srečanje domoznancev, ki sta ga leta 2019 pripravili Knjižnica Ivana Potrča Ptuj in Sekcija za domoznanstvo ter kulturno dediščino pri Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije. Na tem delovnem srečanju je bilo predstavljenih

nekaj praks obdelave rokopisnega gradiva in zapuščinskih fondov v arhivih (Pokrajinski arhiv Maribor, Zgodovinski arhiv na Ptujju) in knjižnicah (NUK, Univerzitetna knjižnica Maribor, Mestna knjižnica Ljubljana). Leta 2022 pa sta, ravno tako na delovnem srečanju domoznancev, mag. Branka Kerec Prekoršek in dr. Vlasta Stavbar spregovorili o popisu knjižničnega gradiva iz Maistrove zapuščine v Univerzitetni knjižnici Maribor. Knjižnica Ivana Potrča Ptuj je med tem postala tudi Kompetenčni center za domoznanstvo. Več podrobnosti je navedenih na spletni strani omenjenega kompetenčnega centra (Kompetenčni center za domoznanstvo, 2023).

Notni arhiv ŽPMŠJ je zapuščinski fond. Zapuščinski fond je glede na pravila za bibliografsko obdelavo rokopisnega gradiva in zapuščinskih fondov v slovenskih knjižnicah v sistemu COBISS (Rokopisno gradivo, zapuščinski fondi in tvorjene zbirke, 2021) »*rokopisno in drugo gradivo (bibliografski vir), ki ga posameznik zapusti knjižnici ali ga knjižnici izročijo dediči. Obravnava se kot zaključena celota.*« Torej je bila naša odločitev, da gradivo postavimo skupaj in ločeno od ostalega knjižničnega gradiva, pravilna.

Vedno bolj je na področju obdelave knjižničnega gradiva zaznati poudarek na povezovanju med arhivi, knjižnicami in muzeji. To dokazuje tudi nov hrvaški katalogizacijski pravilnik KAM (*Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima*). Na Hrvaškem je bil nov pravilnik za katalogizacijo po PPIAK objavljen junija 2021 in predstavlja nabor elementov in navodil za identifikacijo in opis gradiva v dediščinskih in informacijskih ustanovah. Barbarić in Willer (2010, str. 110) sta že pred izdelavo novega pravilnika poudarili, da naj bi se novi pravilnik uporabljal tudi za potrebe organizacije informacij drugih skupnosti, kot so arhivi, muzeji, založbe, distributerji, knjigarne, informacijski posredniki, skupnosti upravljanja avtorskih pravic itd. Zato so kot osnova za izdelavo pravilnika služili: ISBD (mednarodni standardni bibliografski opis), Categories for the description of works of art (2016), Cataloging cultural objects (2006), Spectrum (2017), General standard archival description ISAD(G) (2001), International standard archival authority record for corporate bodies, persons and families ISAAR (CPF), International standard for describing institutions with archival holdings ISDIAH (2009) (Vukadin, 2019, str. 32). Poleg konceptualnega modela IFLA LRM so na razvoj pravilnika KAM vplivali tudi drugi konceptualni modeli, predvsem CIDOC CRM (leta 2006 je bil sprejet kot mednarodni standard ISO 2117), FRBR₀₀ in PRESS₀₀ (Vukadin, 2016, str. 60).

Ko govorimo o povezovanju muzejev in knjižnic na področju obdelave knjižničnega gradiva, velja omeniti tudi posebno številko Knjižnice iz leta 2019, ki je bila posvečena tej temi. V tej številki je bilo predstavljeno delo v povezanju z novim hrvaškim katalogizacijskim pravilnikom KAM (Vukadin in Willer,

2019). Predstavljeno je bilo tudi, kako je katalogizacijski standard RDA odigral pomembno vlogo pri zasnovi in vzpodbujanju skupnega razvoja knjižničnih metapodatkov in metapodatkov za kulturno dediščino (Dunsire, 2019). RDA bo katalogizacijski pravilnik, ki se bo v Sloveniji uporabljal v prihodnje. Leta 2022 je bil v Knjižnici tudi objavljen članek o potencialih sodelovanja knjižnic, muzejev in arhivov kot dediščinskih ustanov (Zorko, 2022). Izvedeni so bili polstruktuirani poglobljeni intervjuji z vodstvi vseh treh vrst kulturnih ustanov v Sloveniji.

Z organizacijo notnih arhivov pa se je v svojem diplomskem in magistrskem delu na Oddelku za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo Filozofske fakultete v Ljubljani ukvarjala Mlakar (2007; 2014). Ukvarjala se je predvsem z notnimi arhivi profesionalnih orkestrrov. Raziskovalno vprašanje bi se lahko nanašalo tudi na ljubiteljske orkestre ter pevske zборе. Na ta način se dotaknemo tudi področja ljubiteljske kulture in ohranjanja kulturne dediščine. Raziskovalno vprašanje bi lahko razširili in se vprašali, kako bi lahko z vnosi v sistemu COBISS poskrbeli tudi za ohranjanje zgodovine ljubiteljskih kulturnih društev na splošno in ne samo njihovih npr. notnih arhivov. Predvsem bi z vnosi v sistem COBISS uporabnikom dali vedeti, da določeni podatki obstajajo in kje jih lahko dobijo.

3 Namen postopka in pristop

Namen članka je opisati, kako smo v knjižnici na Glasbeni šoli Jesenice obdelali notni arhiv ŽPMŠJ. Če v knjižnici hranimo zapuščino, potem je prav, da o njej (osebi, zboru ipd.) tudi nekaj vemo. V našem primeru je to ŽPMŠJ. Zato smo se odločili, da bomo v prvem delu raziskali in popisali zgodovino ŽPMŠJ. V drugem delu prispevka smo prikazali, kako smo notni arhiv ŽPMŠJ obdelali. Cilj je torej bil ureden in obdelan notni arhiv in njegova promocija. Zbirni zapis za »Notni arhiv Ženskega pevskega zbora Milko Škoberne Jesenice« je bil namreč vnesen v sistem COBISS. S tem smo vse zainteresirane, ne samo naše uporabnike, opozorili na posebno zbirko.

V prvem delu smo za zbiranje podatkov uporabili intervju. Šlo je za prosti intervju, ki je podoben običajnemu razgovoru, udeležencu se omogoči svobodno govorjenje, da bi se otreseel zadržkov (Ambrožič, 2005, str. 26). Vključili smo tri bivše pevke v zboru, ki so nam bile dosegljive. S pevkami je komunikacija potekala preko telefona. Ena izmed pevk pa je po telefonskem pogovoru svoje spomine tudi zapisala in nam jih poslala po klasični pošti. Pred komunikacijo s pevkami smo podatke o delovanju zbora poiskali v lokalnih glasilih. Vprašanja pevkam so bila zastavljena glede na podatke, ki smo jih našli v lokalnih glasilih. Nekateri

podatki so namreč manjkali ali pa informacije niso bile dovolj popolne. Pevke pa so tekom razgovora še same povedale stvari, ki so se jim zdele pomembne in zanimive. Podatke smo zbirali v prvi polovici leta 2021.

Omejitvi pri raziskavi sta bili predvsem dve. Prvo omejitev je predstavljajo dejstvo, da ŽPMŠJ ne deluje več, kar je pomenilo, da so bili podatki o delovanju zbora težko dostopni oziroma nam je s podatki pomagal zelo majhen odstotek pevk zbora. Drugo omejitev je predstavljalo dejstvo, da smo raziskavo delali v obdobju zaprtja države zaradi koronavirusa. To je pomenilo, da pevk nismo mogli obiskati in je komunikacija med nami potekala omejeno.

V drugem delu gre za kronološki pregled obdelave notnega arhiva Ženskega pevskega zbora Milko Škoberne Jesenice v knjižnici na Glasbeni šoli Jesenice. Končni cilj postopka obdelave je bil, da smo za notni arhiv ŽPMŠJ v COBISS-u naredili tako imenovani zbirni zapis, s prispevkom pa želimo prikazati, na kaj je potrebno biti pri obdelavi zapuščin pozoren, kako na postopek vplivajo spremembe na področju katalogizacijskih pravil in programske opreme, pri katerih so edina stalnica spremembe, in kakšne težave se lahko pri tem pojavijo. Prekat (2001, str. 99) navaja, da zbirni zapis pomeni izdelavo enega samega bibliografskega opisa za večje število kosov knjižničnega gradiva s skupno značilnostjo. Zbirni zapisi združujejo gradivo, ki ga uporabniki praviloma ne iščejo po naslovu ali celo avtorju, ampak tematsko. Prednosti zbirnih zapisov so, da imamo en sam zapis za gradivo, ki sicer po vsej verjetnosti sploh ne bi bilo katalogizirano, ter da je informacija o zbirki bogatejša kot le informacija o enem samem kosu. V priročniku COMARC/B format za bibliografske zapise (2021) je navedena tudi literatura, ki se nanaša na zbirne zapise in konkreten primer zbirnega zapisa. Ko smo naredili zbirni zapis, smo mu dodali zalogo. Pri tem nam je bil v pomoč priročnik za uporabnike COBISS3/Zaloga (cop. 2021) ter priročnik za uporabnike COMARC/H: format za podatke o stanju zaloge (2022). Zbirni zapis za »Notni arhiv Ženskega pevskega zbora Milko Škoberne Jesenice« smo naredili konec novembra 2020, zalogo smo mu dodali marca 2021. Medtem ko je bil zapis narejen in so bili zbrani podatki o ŽPMŠJ, so začela nastajati tudi pravila bibliografske obdelave rokopisnega gradiva in zapuščinskih fondov v slovenskih knjižnicah v sistemu COBISS (Rokopisno gradivo, zapuščinski fondi in tvorjene zbirke, 2021). Zato smo zapis leta 2022 prilagodili pravilom, leta 2023 pa smo zapisu dodali še predmetne oznake iz normativne baze podatkov SGC (Splošni geslovník COBISS). Tako se tudi zapisi z razvojem katalogizacijskih pravil in programske opreme spreminjajo in postajajo vedno kvalitetnejši.

Kako umestiti tradicijo v sodobnost ali kako popisati oziroma obdelati izjemno zapuščino, osebno knjižnico generala Maistra, sta predstavili sodelavki Univerzitetne knjižnice Maribor (Kerec Prekoršek in Stavbar, 2020). Tudi v tem

prispevku gre za kronološki pregled postopnih korakov, katerih končni rezultat je obdelava gradiva v sistemu COBISS. Gre za to, da knjižnično gradivo postane vidno in pod določenimi pogoji dostopno uporabnikom. Seveda se zapuščini med seboj nikakor ne moreta primerjati. Maistrova knjižnica je namreč od leta 2018 dalje kulturni spomenik državnega pomena. Skupna točka pa je iskanje rešitev pri obdelavi posebnega domoznanskega gradiva.

Omejitev je predstavljalo dejstvo, da z obdelavo zapuščinskih fondov in izdelavo zbirnih bibliografskih zapisov nismo imeli izkušenj. Vstopali smo na popolnoma novo področje. To je predstavljajo izziv, zato smo poiskali tudi strokovno pomoč. Pri vnosu gradiva v sistem COBISS so nam pomagali tudi sodelavci iz NUK-a. Za pomoč se še posebej zahvaljujemo gospe Ireni Kavčič in gospe Terezi Poličnik Čermelj. Leta 2021 pa so bila pripravljena tudi pravila za bibliografsko obdelavo rokopisnega gradiva in zapuščinskih fondov v slovenskih knjižnicah v sistemu COBISS, ki so prav tako pripomogla k boljši kvaliteti zapisa.

4 Rezultati in razprava

4.1 Zgodovina Ženskega pevskega zbora Milko Škoberne Jesenice

Na Jesenicah je od leta 1968 deloval ženski pevski zbor. Zbor sta takrat ob pomoči Jožeta Varla ustanovila prof. Milko Škoberne in dolgoletna predsednica zbora Marija Zupančič-Vičar. Po smrti dolgoletnega dirigenta prof. Milka Škoberneta, leta 1981, se je zbor poimenoval po njem. V prvem obdobju so zbor pretežno sestavljale pevke prejšnjih mladinskih in mešanih zborov. Petnajst let je zbor deloval kot odsek Pevskega društva Jesenice, v katerem sta delovala še mešani in moški zbor, ki sta delovala le pet let. Kasneje je sodil pod okrilje Kulturnega društva Svoboda Tone Čufar. Zbor je s svojim delovanjem zaradi pomanjkanja pevk zaključil okoli leta 2012.

Po malo več kot dvajsetih letih delovanja je zbor imel za seboj več kot 280 nastopov in samostojnih koncertov, devet snemanj za radio in televizijo (42 posnetih pesmi), lastno kaseto ljudskih pesmi, udeležbo na dvanajstih tekmovanjih (na katerih je dosegel tudi visoke uvrstitve). Repertoar je zajemal okoli dvesto petdeset pesmi. Letno je zbor imel od osem do dvanajst nastopov in drugih predstavitev, kot so snemanja in tekmovanja. Prav tako je letno naštudiral deset novih pesmi in v programu ohranjal še najmanj petnajst pesmi iz prejšnjih let (Zupančič-Vičar, 1991, str. 315–316). Po malo več kot štiridesetih letih delovanja je imel zbor za seboj okoli petsto petdeset nastopov, repertoar je obsegal več kot petsto skladb različnih avtorjev (Hartman, 2010). Med njimi slovenske ljudske pesmi,

številne pesmi drugih jugoslovanskih narodov, umetne pesmi domačih in tujih skladateljev iz vseh obdobj ter muzikale (Zupančič-Vičar, 1991, str. 315–316; Hartman, 2010). Posebej velja omeniti novoletne koncerte zbora v Gledališču Toneta Čufarja Jesenice, obogatene z gosti iz ljubljanske opere. K sodelovanju jih je povabil domačin, operni solist ter častni občan Občine Jesenice, gospod Jaka Jeraša.

Prvi zborovodja je bil prof. Milko Škoberne (1968–1981), ki je zbor vodil trinajst let. Milko Škoberne je po študiju romanistike študiral tudi solopetje na ljubljanskem konservatoriju, zborovodske izobrazbe pa je dobil pri Francetu Maroltu, priznanem slovenskem glasbeniku, zborovodju in etnologu. Do 2. svetovne vojne je učil v Slavonski Požegi, med NOB je bil dirigent v partizanski kulturno-umetniški skupini v Bosanski Krajini. Po koncu druge svetovne vojne je med drugim vodil komorni zbor Radia Ljubljana (1949–1962) ter bil šest let glavni urednik glasbenega programa Radia Ljubljana (1959–1965). Vodil je tudi več ljubiteljskih pevskih zborov na Gorenjskem. Za zborovsko petje je pripravil kar precej priredb slovenskih ljudskih pesmi. Posnel je tudi obsežen opus zborovske glasbe. Za svoje delo je prejel Gallusovo plaketo, ki je najvišje priznanje na področju zborovske glasbe. V letih od 1966 do 1973 je bil tudi urednik revije Naši zbori (Osebnosti, 2008; Enciklopedija Slovenija. Š–T, 1999). Za njim so zbor vodili Mira Mesarič (1981–1982), Igor Majcen (1982–1983), Anton Cimperman (1983–1992), Primož Kerštanj (1992–1998), Lilijana Kiš (1998–2006), Marko Mulej (2007–2008), Blanka Piotrovska (2009–2010) in Marko Završnik (2011–2012).

Do leta 1991 se je v zboru zvrstilo več kot 160 pevk (Zupančič-Vičar, 1991, str. 315–316). Leta 2010 je bilo v zboru aktivnih sedemnajst pevk (Hartman, 2010). Kot predsednica (in pevk) je v zboru najdlje delovala Marija Zupančič-Vičar, ki sta ji sledili Marija Novak in Vasiljka Kokalj. Vasiljka Kokalj je bila po Mariji Zupančič-Vičar predsednica zbora do njegove 40-letnice. Leta 2011 je bila predsednica zbora Karmen Heric (Hartman, 2011). Po štiridesetletnici je zbor deloval še približno štiri leta, potem je z delovanjem prenehal zaradi premajhnega števila pevk. Nekatere pevke so se po tem, ko je zbor prenehal z delovanjem, pridružile Ženskemu pevskega zboru Mavrica, ki na Jesenicah deluje še danes.

Glavne solistke so bile: Melita Jelen, Jelka Plevel, Helena Vidmar, Sonja Egart in Francka Hlebš. Iz zbora je bil sestavljen tudi oktet, ki je deloval kot Ženski oktet Žirovnica. Vodila ga je Metka Rutar Piber. Oktet je, z vednostjo in pomočjo Milka Škoberneta, pel samo pesmi iz repertoarja ŽPMŠJ. Pevke so sestavljale prvi ženski oktet, ki je nastopil na vsakoletnem srečanju slovenskih oktetov v Šentjernej na Dolenjskem. Oktet je deloval deset let.

Zbor je prejel tudi več priznanj: plaketo Toneta Čufarja, najvišje priznanje Občine Jesenice za kulturo (1974), Prešernovo nagrado Gorenjske (1988), priznanje Občine Jesenice ob občinskem prazniku (1993), priznanja za uspešne nastope na tekmovanju »C. A. Seghizzi« v Gorici (1968, 1970, 1973) ter različna priznanja za uspešne nastope na tekmovanju slovenskih pevskih zborov »Naša pesem« (1970, 1972, 1974, 1976, 1980, 1986, 1997).

Ženski pevski zbor Milko Škoberne Jesenice je deloval od leta 1968 do leta 2012. V času svojega delovanja je dosegel nekaj pomembnih uspehov na državnem področju in pomembno zaznamoval kulturno življenje na Jesenicah. Pomembnost notnega arhiva ŽPMŠJ pa lahko ovrednotimo tudi v luči Glasbene šole Jesenice. Med zborovodji zato še posebej izpostavljamo Miro Mesarič (ravnateljico Glasbene šole Jesenice), Primoža Kerštanja (učitelja klavirja na Glasbeni šoli Jesenice) ter Blanko Piotrovsko (učiteljico violine na Glasbeni šoli Jesenice). Največji dosežek Primoža Kerštanja je vodenje zbora Carmen manet (kar v slovenščini pomeni pesem ostane), ki je leta 2017 postal Evrovizijski zbor leta (Arena Riga, Latvija). V obdobju, ko je zbor vodil Primož Kerštanj, je zbor posnel svojo drugo kaseto. Primož Kerštanj je z dvema pevkama iz zbora, Melito Jelen in Vido Mihelčič, ustanovil tudi trio Prima vista, ki je deloval od leta 1995 do leta 2005. Ime tria sestavljajo začetnice imen pevcev (PRI – Primož, MA – Melita, VI – Vida in sta). Ukvarjali so se predvsem z renesančno posveto italijansko glasbo. Zgodovino zbora pa je zaznamoval tudi Jaka Jeraša, operni solist ter častni občan Občine Jesenice. Jaka Jeraša je bil tudi učitelj solopetja na Glasbeni šoli Jesenice. Med njegovimi najbolj znanimi učenkami pa je mezzospranistka Monika Bohinec, solistka dunajske državne opere. Glede na to, da je Glasbena šola Jesenice tako in drugače vpletena v glasbeno dogajanje na Jesenicah, pa smo, nehote, verjetno koga še pozabili omeniti.

4.2 Obdelava notnega arhiva Ženskega pevskega zbora Milko Škoberne Jesenice v knjižnici na Glasbeni šoli Jesenice

Po naključju se je notni arhiv ŽPMŠJ znašel v Glasbeni šoli Jesenice. V knjižnico na Glasbeni šoli Jesenice smo ga prejeli leta 2006. Notni arhiv je bil zložen v kartonastih škatlah. Najprej smo gradivo uredili po naslovih skladb. Našteli smo 522 naslovov, vsak naslov smo našli v več izvodih. Posameznih izvodov je bilo 10598. Glede na povprečje je vsak naslov imel okoli dvajset izvodov.

4.2.1 Obdelava notnega arhiva Ženskega pevskega zbora Milko Škoberne Jesenice v programu WinKnj

Ko smo gradivo uredili, smo se odločili, da ga vnesemo v program WinKnj. Vnesli smo vsako skladbo posebej, vsaka skladba je imela tudi svojo inventarno številko. Gradivo smo postavili posebej, ločeno od ostalega gradiva, po inventarnih številkah. Večinoma smo skladbe vpisovali po abecedi naslovov. Z vnosom skladb v program WinKnj smo končali v začetku maja 2007.

Program WinKnj je bil prilagojen za obdelavo monografskih publikacij. Zato smo obdelavo glasbenih tiskov izvajali v skladu z možnostmi, ki jih je program ponujal. To velja tudi za notni arhiv ŽPMŠJ. Odločili smo se, da bomo pri zapisu za posamezno skladbo v območju fizičnega opisa zapisali število izvodov posamezne skladbe. Odločili smo se tudi, da bomo v opombi označili, da gre za gradivo ŽPMŠJ (MS). To je pomenilo, da smo lahko, če smo želeli, dobili podatek, katero knjižnično gradivo je del notnega arhiva ŽPMŠJ. Sicer smo, glede na gradivo, ki smo ga prejeli, pri skladbah večinoma imeli le podatek o skladatelju, naslovu skladbe, v nekaterih primerih je bil naveden tudi podnaslov in zasedba. Ostali podatki so bili navedeni zelo redko.

Izmed petsto dvaindvajsetih skladb je bila ena skladba pisana za dekliški zbor, ena za dvoglasni zbor, šestinštrideset za mešani zbor, sedemnajst za mladinski zbor, ena za množični zbor, trideset za moški zbor, ena za pionirski zbor ter sto štirinajst za ženski zbor. Pričakovano je največ skladb za ženski zbor. Druge skladbe nimajo navedeno, za kateri zbor so namenjene oziroma niso prirejene za zborovsko petje. Mi smo skladbe uredili in popisali njihove osnovne podatke. Želimo si, da bi nekoč to gradivo ovrednotili tudi strokovnjaki s področja glasbe.

S stališča domoznanske dejavnosti velja še posebej izpostaviti skladbe ali priredbe skladb Primoža Kerštanja, Janka Pribošiča, Milka Škoberneta in Matjaža Šurca. Milka Škoberneta predvsem zato, ker se je po njem imenoval zbor, ki je deloval na Jesenicah. Primož Kerštanj, Janko Pribošič in Matjaž Šurc so delovali na tudi na Glasbeni šoli Jesenice. Slednja sta bila tudi ravnatelja. Izpostaviti velja tudi skladbo Rdeča kantata Radovana Gobca na besedilo Miha Klinarja, jeseniškega književnika in ustanovnega člana Kulturno-umetniškega kluba Tone Čufar. Prav tako velja izpostaviti tudi skladbo Janeza Močnika z naslovom Ob slovesu, ki jo je posvetil zboru in dirigentu Milku Škobernetu. Ne smemo pozabiti niti na nekaj skladb Blaža Arničja, s katerim je bil tesno povezan Janko Pribošič. Po njem je Janko Pribošič tudi poimenoval mešani pevski zbor Gimnazije Jesenice.

Po tem, ko smo začeli z obdelavo gradiva v sistemu COBISS, smo prenesli zalogo gradiva iz programa WinKnj v Excelovo tabelo in Excelov dokument shranili. Na

ta način nam je bil dostopen popis skladb, ki so bile del notnega arhiva ŽPMŠJ. To nam je koristilo, ko smo v sistemu COBISS naredili zbirni zapis.

4.2.2 Obdelava notnega arhiva Ženskega pevskega zbora Milko Škoberne Jesenice v sistemu COBISS

V pravilih za bibliografsko obdelavo rokopisnega gradiva in zapuščinskih fondov v slovenskih knjižnicah v sistemu COBISS (Rokopisno gradivo, zapuščinski fondi in tvorjene zbirke, 2021) je zapisano, da najprej določimo osnovno strukturo fonda. V našem primeru smo se odločili, da bomo zapuščinski fond razdelili po skladbah ter znotraj skladb po naslovih. To smo storili zato, ker je pri skladbah pogosto, da izidejo v različnih priredbah in zato naslov skladbe igra pomembno vlogo. Hierarhična delitev v našem primeru ni bila potrebna. Notni arhiv ŽPMŠJ je prikazan na Sliki 1.

Slika 1: Notni arhiv Ženskega pevskega zbora Miko Škoberne Jesenice v knjižnici na Glasbeni šoli Jesenice (v ovojih in škatlah, na katerih je nalepka)

Po posvetovanju z strokovnimi delavci, zaposlenimi v NUK-u, smo se odločili, da bomo notni arhiv ŽPMŠJ v sistem COBISS vnesli s pomočjo zbirnega zapisa. Za

zbirni zapis v sistemu COBISS3, prikazan v Tabeli 1, smo se odločili, ker gre za zapuščinski fond, ki ga po navadi popisujemo na ta način. Ker gre pri skladbah v določenih primerih tudi za kopije, naj tega gradiva v knjižnici sploh ne bi imeli. Vendar gre za domoznansko gradivo, pregled nad repertoarjem zbora ter notno zapuščino zbora, ki ne deluje več. Zaradi vseh teh razlogov imajo skladbe zbora, ki je na Jesenicah pustil velik pečat, za nas veliko vrednost. Ker imamo vse knjižnično gradivo vneseno v sistem COBISS, smo želeli tudi v sistemu COBISS opozoriti, da to gradivo imamo, podrobnejše informacije pa so na voljo v knjižnici.

Tabela 1: Zbirni zapis za notni arhiv Ženskega pevskega zbora Milko Škoberne Jesenice

<p>ID=39927811 Z V11 30.11.2020 GSJES::NINAJ Updated: 30.05.2023 GSJES::NINAJ Copied: 0 COBISS3: 06.04.2021 GSJES::NINAJ 001 an - nov zapis bc - muzikalije, tiskane cc - zbirni zapis d0 - ni hierarhičnega odnosa 7ba - latinica 100 bl - časovni razpon pri tvorjeni zbirki c1968 d2008 ek - odrasli, zahtevno (neleposlovje) hslv - slovenski lba - latinica 1010 azxx - brez jezikovne vsebine fmul - večjezični 102 axxx - država ni znana 2001 aNotni arhiv Ženskega pevskega zbora Milko Škoberne Jesenice b[Glasbeni tisk] j1968-2008 210 a[S. l. cs. n. d1900-1999] 215 a40 škatel (522 skladb) 300 aDodeljeni naslov 317 aProvenienca: Ženski pevski zbor Milko Škoberne Jesenice 609 3387432 aZborovska glasba 2SGC - Splošni geslovník COBISS.SI 609 326057219 aMuzikalije 2SGC - Splošni geslovník COBISS.SI 6100 zslv - slovenski aglasba apevski zbori aženski pevski zbori 675 a908(497.4)Jesenice b9 - geografija, biografija, zgodovina c908(497.4) - Domoznanstvo Slovenije s908(497.4)Jesenice) - domoznanstvo Jesenice 71002 3325214051 aŽenski pevski zbor Milko Škoberne Jesenice 4929 - nosilec zapuščine</p>
--

Zbirni zapis je bil kreiran leta 2020 in popravljen leta 2022. Leta 2022 smo se namreč udeležili tečaja Katalogizacija neknjižnega gradiva: rokopisno gradivo, zapuščine in tvorjene zbirke. Na tečaju smo bili seznanjeni tudi z novimi pravili za bibliografsko obdelavo rokopisnega gradiva in zapuščinskih fondov v slovenskih knjižnicah v sistemu COBISS (Rokopisno gradivo, zapuščinski fondi in tvorjene zbirke, 2021). Manjše popravke smo naredili še maja 2023.

Leta 2022 smo na zapisu naredili kar nekaj sprememb. Glede na nova pravila naslov ni več v oglatem oklepaju, dodali smo tudi polje 300a (Splošna opomba). Torej smo izbrisali oglate oklepaje v polju 200a ter v polju 300a pojasnili, da gre za dodeljeni naslov. Pri naslovu smo se leta 2020 zgledovali po Prekату (2001, str. 29), ki pravi, »*da pri enotah z malo besedila ali brez njega in pri zbirnih zapisih določimo vsebini ustrezen naslov v jeziku in pisavi enote, lahko pa tudi v jeziku in pisavi katalogizacijske ustanove. Tako oblikovan naslov zapišemo v oglatem oklepaju.*« Glede na nova pravila smo dodali tudi polje 200j (Obdobje nastanka

gradiva). Polje 200j pojasnjuje, da je fond oziroma notni arhiv ŽPMŠJ nastajal med leti 1968 in 2008. V polju 210d je v oglatih letnicah možno obdobje leta izida skladb, ki so del opisovanega notnega arhiva. Glede na nova pravila smo dodali tudi polje 317a (Opomba o izvoru).

Pravila za bibliografsko obdelavo rokopisnega gradiva in zapuščinskih fondov v slovenskih knjižnicah v sistemu COBISS (Rokopisno gradivo, zapuščinski fondi in tvorjene zbirke, 2021) namreč pravijo, da če opisovani vir nima naslova, naslov dodelimo in v opombi zabeležimo, da je naslov dodeljen. Če je smiselno, naslovu dodamo tudi obdobje nastanka gradiva. Opombe so lahko splošne (material, način izdelave, pisava izrazne oblike, oznake verzije, zgodovina dela), opombe o intelektualni odgovornosti, opombe o izvoru (izvor in historiat vira), opombe o kazalnih/izvlečkih/referencah v drugih virih (opis dela v drugih virih, opis vira v drugih virih), opombe o uporabnikih (ciljna skupina), opombe o omejitvi dostopa in omejitvi uporabe.

Leta 2023 smo zbirni zapis dopolnili še z gesli SGC-ja. Normativna baza podatkov SGC je bila leta 2018 vključena v segment COBISS3/Katalogizacija, zapisi se tvorijo v formatu COMARC/A. Do leta 2023 so bile zapisu dodane predmetne oznake v polju 610, torej prosto oblikovane predmetne oznake: glasba, pevski zbori, ženski pevski zbori. Prosto oblikovane predmetne oznake v polju 610 smo pustili in s pomočjo SGC-ja dodali oblikovni predmetni oznaki zborovska glasba in muzikalije.

Zbirni zapis je bil vnesen v sistem COBISS. Ob tem smo se vprašali, ali obstaja kakšna možnost, da bi bili podatki o posameznih skladbah najdljivi znotraj zbirnega zapisa. Obstaja možnost uporabe polj 327 (opomba o vsebini) in 423 (dodana, prikrita in priključena dela), vendar to ni smiselno:

- ker gre za preveliko količino knjižničnega gradiva, da bi ga navajali v opombah zbirnega zapisa);
- ker to ni v skladu z definicijo zbirnega zapisa iz Prekata (2001, str. 99), ki pravi, da zbirni zapisi združujejo gradivo, ki ga uporabniki praviloma ne iščejo po naslovu ali celo avtorju, ampak tematsko;
- ker ne gre za gradivo, ki bi bilo namenjeno učencem ali učiteljem za izposojno in uporabo pri učnem procesu, ampak je zanimivo predvsem z domoznanskega vidika.

Delo smo nadaljevali z vnosom zaloge. Že pred začetkom vnosa zaloge smo se odločili, da bo vsaka škatla, v kateri je različno število skladb, imela eno polje 996/997 in eno inventarno številko. Škatel je štirideset. Vseh skladb je petsto dvaindvajset. Primer, kako smo izpolnjevali posamezno polje 996/997, je predstavljen v Tabeli 2.

Tabela 2: Zaloga za notni arhiv Ženskega pevskega zbora Milko Škoberne Jesenice

Polje 996/997	Vsebina podpolja 996/997
Indikator vezave (1):	Nedefiniran
Indikator postavitve (2):	2 – Postavitev po področjih
Podlokacija (d\l):	Knjižnica
Interna oznaka (d\i):	pz – pevski zbor Milko Škoberne
UKD prosti pristop (d\u):	78.087.68 – zborovska glasba
ABC in drugo – 1. del (d\a):	ŠKATLA 6
ABC in drugo – 2. del (d\5):	Skladbe
Številčenje v sign. – ozn. dela (d\x):	65-84
Števec inv. številck:	skupni števec
Inventarna številka (f):	000006095
Stopnja dostopnosti (p):	6 – vsebina dokumenta nedostopna
Datum inventariz. (o):	01.01.2000
Datum statusa (t):	17.03.2021
Način nabave (v):	e – stari fond
Cena (3):	EUR 20,00

Želeli smo, da notni arhiv ŽPMŠJ ostane postavljen skupaj in ločen od ostalega gradiva. S tem smo osnovali posebno zbirko knjižničnega gradiva, čeprav je majhna. Hkrati bi se gradivo, če bi ga postavili med ostalo gradivo, izgubilo. Gradivo je tudi popolnoma drugačno od ostalega gradiva. Zato smo se, ko smo se pred vnosom gradiva v sistem COBISS odločali o internih oznakah, odločili za posebno interno oznako (pz), namenjeno notnemu arhivu ŽPMŠJ. Določitev UDK ja ni bila težka, saj je bilo jasno, da gre za knjižnično gradivo s področja zborovske glasbe.

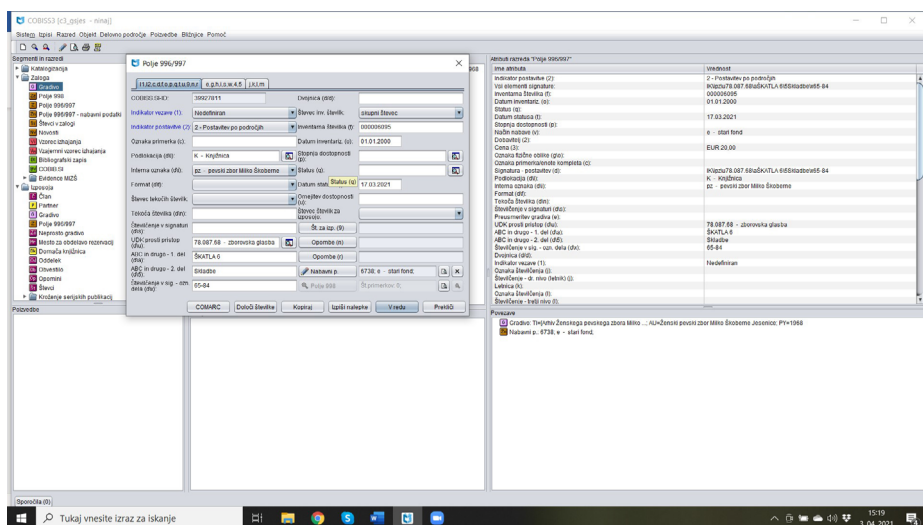
Večje težave so nastale pri določitvi »ABC in drugo – 1. del« in »ABC in drugo – 2. del« ter številčenja v signaturi. Uporabili smo izraz »šklatla« in ustrezno številko škatle ter izraz »skladbe« (glej ABC in drugo – 1. del in ABC in drugo – 2. del v Tabeli 2). Pri naslovu in številčenju smo dodali še številke skladb, ki so v škatli (glej številčenje v sign. – ozn. dela (d\x) v Tabeli 2). Da gre za notni arhiv ŽPMŠJ, je razvidno iz interne oznake. V Excelovi tabeli, kjer so skladbe popisane, smo skladbe prav tako označili s številkami od 1 do 522. Omogočeno je tudi iskanje po skladateljih in naslovih.

Glede na COMARC/H: format za podatke o stanju zaloge: priročnik za uporabnike (2022) običajno podpolje »ABC in drugo – 1. del (d\a)« vsebuje celo značnico in njen del (priimek in ime avtorja). Podpolje ABC in drugo – 2. del (d\5) običajno

vsebuje cel naslov ali njegov del (običajno prva beseda naslova). Način vnosa številčenja v signaturi, elementa s in x za monografske publikacije v več delih, je odvisen od tega, ali se kreira en ali več bibliografskih zapisov, in od načina postavitve (tekoča številka ali prosti pristop).

Če se vrnemo na Tabelo 2, bi glede na zgornji odstavek lahko rekli, da je »ŠKATLA 6« značnica, »Skladbe« naslov ali njegov del in »6–84« številčenje. Kot smo že omenili, smo se tako odločili, ker imamo že interno oznako »pz – pevski zbor Milko Škoberne«. Če interne oznake ne bi imeli, bi v podpolje »ABC in drugo – 1. del (d\« zapisali npr. ŠKOBERNE 6, v podpolje »ABC in drugo – 2. del (d\5)« »Skladbe« ter v podpolje »Številčenje v sign. – ozn. dela (d\x) 6–84«. Razlika je v podpolju »ABC in drugo – 1. del (d\«. Tako smo naredili zato, da ne ponavljamo nečesa, kar je razvidno že iz interne oznake. Interna oznaka glede na COMARC/H: format za podatke o stanju zaloge: priročnik za uporabnike (2022) opredeljuje fizično lokacijo oz. mikrolokacijo gradiva znotraj podlokacije (element l). V primeru knjižnice na Glasbeni šoli Jesenice je podlokacija samo ena, in sicer Knjižnica. Znotraj podlokacije imamo več internih oznak.

Gradivo ŽPMŠJ ni na voljo za izposajo, kar je razvidno iz podpolja »stopnja dostopnosti«. Vrednost posamezne skladbe je bila 1,00 EUR. Tako, kot smo se odločili pri vpisovanju starega fonda. Vrednost škatle je odvisna od tega, koliko skladb je v posamezni škatli. Kako izgleda polje 996/997 v sistemu COBISS, je prikazano na Sliki 2.

Slika 2: Eno izmed 40 polj 996/997 zbirnega zapisa »Notni arhiv ženskega pevskega zbor Milko Škoberne Jesenice« v sistemu COBISS

4.2.3 Razmisleki ob obdelavi notnega arhiva Ženskega pevskega zbora Milko Škoberne Jesenice

Razlika med vnosom notnega arhiva ŽPMŠJ v program WinKnj in kasneje v sistem COBISS je velika. Največja razlika je v tem, da smo v programu WinKnj naredili zapise za posamezne skladbe, v sistemu COBISS pa smo naredili zbirni zapis za celoten notni arhiv. Za zbirni zapis smo se odločili, ker je izkušnja z vnosom posameznih skladb v program WinKnj pokazala, da je izdelava zapisov za vsako skladbo v tem primeru težavna zaradi premalo podatkov. Vmes so tudi kopije, s tem pa se odpre tudi polje avtorskih pravic. Velja poudariti tudi to, da uporabniki, če so zapisi narejeni za posamezne skladbe, težje dobijo informacijo o tem, da gre kljub vsemu za neko celoto. V našem primeru za prikaz repertoarja ŽPMŠJ. Za zbirni zapis smo se torej, poleg pomanjkanja podatkov za posamezne skladbe, odločili tudi zato, ker se nam je v tem primeru zdelo pomembneje prikazati zgodovino nekega zbora in ohraniti njegov notni arhiv, kot ponuditi dostop do posameznih skladb, uporabniki pa za informacije niso bistveno prikrajšani. Ker ima notni arhiv ŽPMŠJ tudi svojo interno oznako (pz – pevski zbor Milko Škoberne), smo pri vnosu zaloge lahko v polje ABC in drugo – 1. del (d\a) vnesli številko škatle (npr. ŠKATLA 1). V primeru, da ne bi bilo že iz interne oznake jasno, da gre za notni arhiv ŽPMŠJ, bi morali namesto številke škatle pod ABC in drugo – 1. del (d\a) vnesti naslov zapuščine. Posebno interno oznako smo želeli ravno zato, ker smo želeli, da je notni arhiv zbora postavljen ločeno od ostalega gradiva in skupaj. V primeru, da bi pričakovali več zapuščin, bi bila smiselna interna oznaka za zapuščine.

5 Zaključek

Kljub temu, da smo že vnesli zbirni zapis v sistem COBISS, smo bili zelo veseli pobud Sekcije za domoznanstvo ter kulturno dediščino pri Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije, da se uredi in poenoti obdelava rokopisnega gradiva, zapuščinskih fondov in tvorjenih zbirk. Ta prizadevanja so se uresničila s pravili za bibliografsko obdelavo rokopisnega gradiva in zapuščinskih fondov v slovenskih knjižnicah v sistemu COBISS (Rokopisno gradivo, zapuščinski fond in tvorjene zbirke, 2021). Z veseljem smo zapis popravili in ga prilagodili novim pravilom. Kot eno večjih sprememb glede na prejšnja katalogizacijska pravila bi omenili, da naslova, če ga dodelimo sami, ne navajamo več v oglatih oklepajih. S pravili za bibliografsko obdelavo rokopisnega gradiva in zapuščinskih fondov v slovenskih knjižnicah v sistemu COBISS (Rokopisno gradivo, zapuščinski fond in tvorjene zbirke, 2021) je bil storjen velik premik v smeri kvalitete zapisov tovrstnega gradiva v sistemu COBISS. Želeli bi si, da bi v NUK-u z delom na tem

področju še nadaljevali. Trenutna pravila so osredotočena bolj na izdelavo zapisa, pogrešali smo bolj podrobna navodila, povezana z vnosom zaloge.

V knjižnici Glasbene šole Jesenice, kot smo omenili že na začetku, hranimo tudi foto gradivo Glasbene šole Jesenice. Torej fotografije nastopov, koncertov in drugih dogodkov, ki se odvijajo na Glasbeni šoli Jesenice. To gradivo še ni obdelano, mogoče pa je obdelava zapuščine primer, kako bi se lahko lotili tudi obdelave tovrstnega gradiva. Z zbirnimi zapisi bi mogoče lahko uporabnikom (staršem, učencem, učiteljem) pokazali, da tovrstno gradivo imamo in da jim je tako v digitalni kot klasični obliki na voljo. Za Glasbeno šolo Jesenice kot ustanovo je tovrstno gradivo pomembno zaradi ohranjanja spomina na dogodke, ki so trenutnega značaja. Za učence in učitelje pa spomin na nekaj, na kar so lahko ponosni.

V sistemu COBISS smo našli še en zbirni zapis, ki je povezan z zapuščinami pevskih zborov. Gre za zapis (ID=22712117), ki je bil narejen za zapuščino nekdanjih celjskih pevskih zborov. Kot je zapisano v opombi zapisa je Zveza kulturnih društev Celje leta 2016 Osrednji knjižnici Celje predala približno 15 tekočih metrov različnega (v največji meri notnega) gradiva celjskih pevskih zborov, ki so s svojim delovanjem bodisi prenehali bodisi svojo dejavnost nadaljujejo pod drugimi imeni. Na podlagi odtisnjenih žigov je gradivo uporabljalo več celjskih in drugih pevskih zborov. Večina gradiva je bila last Mešanega pevskega zbora Železničarskega prosvetnega društva France Prešeren Celje. Del zapuščinskega gradiva sta uporabljala tudi Prosvetno oziroma Kulturno umetniško društvo Ivan Cankar Celje. Zapuščina v manjši meri vsebuje tudi gradivo drugih pevskih zborov. Edina pomembna razlika med zapisom za notni arhiv ŽPMŠJ ter zapisom za zapuščino celjskih pevskih zborov je v tem, da je dodeljeni naslov v primeru celjskih pevskih zborov še pisan v oglatem oklepaju. Zapis je bil narejen leta 2017. Zapuščina celjskih pevskih zborov vsebuje tisoč petsto enot, zapuščina ŽPMŠJ petsto dvaindvajset enot. Zapuščina ŽPMŠJ torej obsega le tretjino zapuščine celjskih pevskih zborov.

Domoznansko gradivo je za vsako knjižnico zelo pomembno. Velikokrat se zgodi, da tega gradiva ni mogoče najti v nobeni drugi knjižnici. Če je knjižnično gradivo najdljivo v vzajemnem katalogu, ga povežemo z bralci. Z zapisi v vzajemnem katalogu tako poskrbimo za prepoznavnost primarnih in sekundarnih avtorjev iz lokalnega okolja oziroma gradiva, vezanega na lokalno okolje. Pomembno je, da za prepoznavnost in dostopnost domoznanskega gradiva poskrbimo v lokalnem okolju, saj ljudi in gradivo iz lokalnega okolja tudi najbolj poznamo. S COBISS-om je dana ta možnost. Na katalogizatorjih je, da jo izkoristijo tudi za promocijo domoznanskega gradiva in domoznanskih avtorjev. Mogoče bomo s tem primerom spodbudili tudi koga izven formalno domoznanskih krogov, da se bo lotil zbiranja in obdelave knjižničnega gradiva in s tem, kot smo že poudarili,

svojim uporabnikom ponudil res nekaj posebnega. Priložnosti je dovolj tudi za druge vrste knjižnic in ne samo splošne, ki načeloma upravljajo z domoznanskimi zbirkami.

Navedeni viri

Ambrožič, M. (2011). Anketna metoda. V Raziskovalne metode v bibliotekarstvu, informacijski znanosti in knjigarstvu (str. 23–52). Filozofska fakulteta, Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo.

Barbarič, A. in Willer, M. (2010). Kakav nacionalni kataložni pravilnik trebamo? : preliminarno istraživanje. V 13. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji : mogućnosti suradnje u okružnju globalne informacijske infrastrukture (str. 110–134). Hrvatsko knjižničarsko društvo.

COMARC/B format za bibliografske podatke: priročnik za uporabnike. (cop. 2021). IZUM. https://home.izum.si/izum/e-prirocniki/1_COMARC_B/Cel_1_COMARC_B.pdf

COMARC/H: format za podatke o stanju zaloge: priročnik za uporabnike. (2022). IZUM. https://home.izum.si/izum/e-prirocniki/3_COMARC_H/Cel_3_COMARC_H.pdf

COBISS3/Zaloga: priročnik za uporabnike. (cop. 2021). IZUM. https://home.izum.si/izum/e-prirocniki/4_COBISS3_Zaloga/Cel_4_COBISS3_Zaloga.pdf

Dunsire, G. (2019). Collaborating communities revisited. *Knjižnica*, 63(3), 43–58. file:///C:/Users/Uporabnik/Dropbox/PC/Downloads/URN_NBN_SI_doc-1DS64ABE.pdf

Enciklopedija Slovenije. Š-T. (1999). Mladinska knjiga.

Goropevšek, B. (1995). Domoznanstvo včeraj, danes, jutri: razvoj domoznanstva in domoznanskih zbirk v slovenskih knjižnicah. *Knjižnica*, 39(3), 61–79.

Hartman, A. (2010). Škobernetke so vztrajne. *Gorenjski glas*. <http://arhiv.gorenjskiglas.si/article/20101001/C/310019979/skobernetke-so-vztrajne>

Hartman, A. (2011). Škobernetke iščejo zborovodjo. *Jeseniške novice*, 5(9), 6.

Kerec Prekoršek, B. in Stavbar, V. (2020). Kako umestiti tradicijo v sodobnost?: Maistrova knjižnica kot kulturni spomenik prinaša s svojimi posebnostmi izvirne postavitev nove izzive z umestitvijo v redni fond UKM. *Knjižnica*, 64(1–2), 29–46.

Kompetenčni center za domoznanstvo. (2023). Knjižnica Ivana Potrča. <https://www.knjiznica-ptuj.si/o-knjiznici/kompetencni-center/>

Mlakar, N. (2007). *Notni arhivi slovenskih orkestrrov*: predlog za vzpostavitev enotne vzajemne podatkovne zbirke: diplomsko delo. [N. Mlakar].

Mlakar, N. (2014). *Zasnova informacijskega sistema za vodenje arhivov notnega gradiva*: magistrsko delo. [N. Mlakar].

Osebnosti: veliki slovenski biografski leksikon. (2008). Mladinska knjiga.

Posebne domoznanske zbirke: izzivi in priložnosti. (2020). Mestna knjižnica. (Zbirka Domfest; 6).

Prekat: priročnik za enostavno uporabo katalogizacijskih pravil. (2001). Narodna in univerzitetna knjižnica.

Rokopisno gradivo, zapuščinski fondi in tvorjene zbirke. (2021). Narodna in univerzitetna knjižnica. <https://www.nuk.uni-lj.si/sites/default/files/dokumenti/2021/rok-zap-tvor.pdf>

Statistični vprašalnik za knjižnice: definicije statističnih spremenljivk. (2021). Narodna in univerzitetna knjižnica. https://bibsist.nuk.uni-lj.si/assets/files/definicije_2021.pdf

Vukadin, A. (2016). Novi pravilnik za katalogizacijo u kontekstu međunarodnih načela i standarda. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, 59(1/2), 49–71.

Vukadin, A. (2019). Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: novi hrvatski kataložni pravilnik. *Knjižnica*, 63(3), 13–41. file:///C:/Users/Uporabnik/Dropbox/PC/Downloads/URN_NBN_SI_doc-3XPRATZ9.pdf

Zorko, T. (2022). Potenciali sodelovanja knjižnic, muzejev in arhivov kot dediščinskih ustanov: raziskava med direktorji in direktoricami osrednjih območnih knjižnic, državnih muzejev in pokrajinskih arhivov. *Knjižnica*, 66(1–2), 43–74.

Zupančič-Vičar, M. (1991). Ženski pevski zbor »Milko Škoberne« z Jesenic. *Jeklo in ljudje: jeseniški zbornik*, 6, 315–316.

doc dr. Nina Jamar, bibliotekarska svetnica

Občinska knjižnica Jesenice, Glasbena šola Jesenice
e pošta: gsjes.knjiznica@siol.net